

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ

КОРАБ В БУТИЛКА

chitanka.info

Бутилките бяха дванадесет — големи и малки, обли и правоъгълни, зелени и безцветни. Сред познавачите най-ниска стойност имаха зелените, но и те не бяха за изхвърляне. Стъклени бутилки не се произвеждаха вече повече от век, а никой почитател на древното хоби не би си позволил светотатството да използва пластиков съд или някой от модерните енергетични контейнери. Изкуството си е изкуство...

Облегнат удобно в пилотското кресло, Космонавта с удоволствие огледа своите модели. Изпъкналите дебели стъкла изкривяваха очертанията им, но това не му пречеше. За него миниатюрните космически кораби бяха стари познати, всичките им части бе изработил със собствените си ръце и ако притвореше очи, можеше да си ги представи — сглобени, слепени, запоени зад металните брони. Бяха му стрували две години упорит, къртовски труд. Е, какво пък... време поне имаше достатъчно. Знаеше, че времето може да убива, и се боеше от онзи миг, когато ще остане беззащитен срещу него. Засега го спасяваха само моделите — старанието, което изискваха — и гордостта да ги види един до друг в разнокалибрени бутилки. А те наистина заслужаваха възхищение — старателна, педантична изработка, дело на човек, заплашен от безмилостно бавния ход на часове, дни, седмици...

Различаваше се само малкото шише от одеколон с модел на първия изкуствен спътник. Не бе хвърлил особени усилия за изработката му. Тогава, в първите дни, още се надяваше, че раздялата със Земята няма да трае вечно. Но в следващите кораби се усещаше прецизността на вгълбения майстор. По блестящите им брони се лепяха фините паяжини на антените, люковете се отваряха и затваряха с миниатюрни ключалки, през илюминаторите можеха да се различат пилотските кресла и пултовете за управление. Най-много труд, почти четири месеца, бе вложил в модела „Кентавър“ — огромния звездолет, извършил прочутата Трета трансгалактична експедиция. До четирилитровата стъкленица висеше стереоснимка на истинския кораб и всеки път, когато я погледнеше, Космонавта се усмихваше доволно — приликата беше пълна. В мрежестата кабинка на асансьора стояха две едва забележими човешки фигурки — капитанът Едуард Бромфилд и първият пилот Филип Ростин. Достатъчно беше да натисне един от трите бутона върху бутилката и асансьорът се устремяваше нагоре,

фигурките изчезваха във вътрешността на модела, а люкът се захлопваше зад гърба им. Вторият бутон включваше планетарните двигатели и стъкленницата се изпълваше с бял дим. За третия все още не бе отделил време, но знаеше, че ще дойде моментът, когато ще разглоби звездолета и година, може би две, търпеливо ще монтира в него ювелирно изработен хиперпространствен двигател.

Мисълта за двигателя го накара да обърне поглед към пулта. Червената светлинка го посрещна с тъпата си, механична упоритост и макар да мислеше, че е привикнал, сърцето му отново изстина, както преди две години. Десетки пъти на ден се вглеждаше в това злоещо въгленче и все не успяваше да се овладее, да бъде спокоен и безпристрастен. Човек не може да се примири с доживотната присъда.

„А какво му остава да прави? — помисли Космонавта. — Да седи цяла вечност в тази тясна кабина? Да се мъчи с безсмисленото хоби? Или още по-безсмислено да се бори.“

Той се бореше. Не бе признал поражението през тези две години и навярно никога нямаше да го признае.

Нещастieto се бе случило почти в самото начало на полета. Смешно беше да се помисли — съдбата му зависеше от един малък кристал, наречен координатен регулатор. Някаква игра на случайността бе нарушила сложната кристална решетка и от този миг корабът бе станал неуправляем. Стара и логична история... Човешкото могъщество е стъпило върху пирамида от все по-сложни машини. Балонът на Монголфие, самолетите на Райт, ракетите на Корольов... и накрая — хиперпространственият двигател, който позволява с един скок през пространството да се достигат най-далечните звезди. Но тази пирамида има и обратна страна. Първите въздухоплаватели се бояли само от разкъсване на балона, за самолетите била достатъчна повреда на най-дребна част в двигателя, през XX век трима американски космонавти загинали от електрическа искра. А сега беше достатъчно още по-малко — просто разместване на няколко атома.

Сам, на хиляди светлинни години от Земята, Космонавта не се отчайваше. Воюваше злобно и упорито срещу сляпата теория на вероятностите. Дори компютърът се бе отказал да изчисли шансовете му да улучи Слънчевата система. А той правеше скок след скок, пронизваше невъобразимите разстояния и отново се озоваваше някъде далече из дебрите на Галактиката. Понякога успяваше да открие

Слънцето сред милионите други звезди. Понякога не. Помнеше миговете на възторг и блаженство, когато един ден се озова само на двадесетина светлинни години от целта. И черното отчаяние, когато следващият скок го захвърли толкова далече, че дори не разбра къде се намира.

Знаеше, че едва ли ще успее. Но знаеше и друго — корабът щеше да живее дори след неговата смърт. Събраната информация щеше да остане в компютъра за хилядолетия. Защото той изследваше най-близките планети, трупаше сведение след сведение за тези ту ледени, ту огнени топки. Работеше не за себе си — за бъдещето — и това му даваше сили.

Разтърси глава, за да прогони мрачните мисли. И без това в последно време го посещаваха прекалено често. По-добре беше да се заеме с тринадесетия модел. Отделните му детайли, фини като части на часовниче, лежаха пръснати около бутилката върху пулта. Стъклото беше зелено и това усложняваше работата. С привични жестове Космонавта вкара през гърлото тръбата на светопровода, опря лице в окулярите на микроскопа и пипнешком намери дългата дръжка на нужния инструмент.

Картината винаги му изглеждаше нова. Беше забравил за светопровода и му се струваше, че стои сред огромна зала от зелен кристал. Пред него се издигаше металният скелет на космическия кораб. Из въздуха се мяркаха дълги стоманени греди с укрепени на края им членести лапи, куки, инструменти. Покорни на най-малкото движение на пръстите му, те носеха нови детайли, закрепваха ги, допълваха общата картина.

Лек шум го накара да се откъсне от окулярите и вълшебството изчезна. Отново беше в тясната кабина, пред безполезния пулт. Шумът идваше от куклената къщичка в края на пулта, близо до големия екран. Вратичката се откряна, една остра муцунка надникна навън и Зверчето излезе.

Не можеше да го гледа без усмивка. Беше дребно, не по-дълго от палеца му, но вършеше всичко с комична сериозност. Ето и сега — без да бърза, то се разходи по пулта, легна по гръб и разкърши лапки. Бе забравило да затвори вратата и Космонавта любопитно се загледа към вътрешността на къщичката. Там се мяркаха някакви овални

очертания, припламваха синкави светлинки, нещо трептеше като нагрята вода в прозрачен съд...

Отново си зададе въпроса, над който се блъскаше от месеци насам: разумно ли бе, или просто копираше действията на човека — със случаен и затова непонятен резултат. Не можеше да отговори. Всичките му опити да установи контакт със Зверчето се проваляха. Или той не разбираше, или то... ако изобщо можеше да се предположи, че разбирателството е възможно.

Не знаеше дори откъде се е появило Зверчето. Откри го ненадейно след едно от поредните кацания върху някаква полупустинна планета. По неизвестен начин бе успяло да се промъкне в кабината, стоеше върху пулта и го гледаше с черните си като мъниста очички. Инструкциите предписваха строги предпазни мерки срещу всякакви чужди форми на живот, но Космонавта беше толкова измъчен от самотата, че се зарадва на неканения гост. Със серия от опити установи, че обича кондензирано мляко, месни консерви и среда от хляб. Направи му къщичка. И толкова.

Зверчето бе прекъснало гимнастиката си. Забелязало погледа на човека, то изтича и захлопна вратата на къщичката. Космонавта въздъхна. Така беше винаги.

До къщичката лежеше още една бутилка, също с незавършена конструкция вътре. Зверчето се промуши през тясното гърло, пое някакви свои инструменти и започна непонятната си дейност. Занимаваше се с това отдавна, почти откак се бе появило на кораба. Често ровеше из другите бутилки, из купчините готови за монтиране детайли. Космонавта не възразяваше. Дори се радваше, че отново му се налага да превива гръб над микроскопа и търпеливо да възстановява изчезналите части. Мъчеше го само едно — неразбирането какво означава всичко това. Разум? Маймунско подражание?

Махна с ръка и отново склони поглед над собствения си модел. Нямахше какъде да бърза. Отговорът можеше да почака още, докато накрая, може би след години, тупне като зрял плод. Галактиката нямаше стени и тъкмо с това ги държеше по-здрави от най-страшния затвор.

Този ден и двамата работиха дълго. Хапваха набързо и отново се вкопчваха в строежите си. Когато най-сетне Космонавта отпусна назад

облегалката на креслото, бордовият часовник показваше два часа след полунощ.

Събуди се внезапно, без сам да знае от какво. Главата му още беше размътена, но през разсейващата се дрямка изплуваше друго чувство — тревога и напрежение. Кабината изглеждаше както винаги и все пак...

После той видя разрязаната бутилка край къщичката и сънливостта му изчезна. Скочи от креслото, опипа двете половини. Ръбовете бяха гладки, сякаш изрязани с тънък огнен лъч. От модела на Зверчето нямаше и следа.

С груби, треперещи пръсти отвори, почти изкърти вратата на къщичката. Надникна вътре с едно око. Посрещна го онова, което очакваше — безжизнен полумрак. Тук вече не живееше никой!

Обърна се. Вратата към сервизния отсек беше отворена. Над шлюза за отпадъци светеше червена светлина — външният люк беше отворен.

Космонавта постоя край шлюза. Бавно затвори външния люк. Разсмя се. И изведнъж избухна:

— Ах, малкият негодник! Мислех, че ще бъдем заедно! А той... той се нуждаел само от материали! И поне да се беше сбогувал!

Яростта му секна също тъй бързо, както беше пламнала. Уморен, прегърбен, той се върна в кабината и едва сега забеляза най-важното.

В пулта беше изрязана малка кръгла дупка!

Координатният регулатор светеше зелено!

Дълго седя безсилен в креслото. Не мислеше, че сега може да се върне на Земята. Не мислеше дори за благодарност. В главата му пулсираше само една идея: срещнали се двама корабокрушенци... и никога вече няма да се срещнат.

Зверчето летеше със своя нов кораб. Беше изморено — твърде много работа му се наложи да свърши в тази последна нощ. И сега му предстоеше още. Но не се тревожеше. Докато ремонтираше пулта, бе открило координатите на планетата, от която идва онзи смешен и симпатичен великан.

Все някой ден щеше да му се обади.

Разказът е включен в сборника „Фантастика 1“, 1985 г., съставител Агоп Мелконян.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.